

Робин Рајт, сарадница Института за мир, већ три деценије се бави политичким трендовима у арапском свету. У својој најновијој књизи „Пољуљана казба: Гнев и побуне широм арапског света („Rock the Casbah: Rage and Rebellion Across the Arab World“), Рајт анализира нове трендове у исламским земљама после терористичких напада на САД, 11. септембра, 2001. Ти трендови укључују све јачу појаву антагонизма према верском екстремизму и теократској владавини.

У разговору за наш програм Робин Рајт се прво осврнула на узроке „Арапске револуције.“

„Постоји неколико фактора који су инспирисали арапску револуцију. Први је демографски. У свакој од тих земаља људи млађи од 30 година старости чине већину становништва. Други фактор је образовање. У скоро свим тим земаљама већина становништва је писмена, укључујући жене, што људима помаже да себе виде у контексту ширег света, односно подстиче тежњу код многих да превазиђу статус пуког опстанка. Људи сада имају амбиције и боље схватају свет у целини. Постоји и технологија која сама по себи подстиче промене и обезбеђује средства да се те промене остваре.“

Робин Рајт каже да се у протеклом десетогодишњем периоду у исламским земљама појавио и феномен који негира идеологију цихада. Она тврди да су муслимани били подједнако, ако не још више трауматизовани терористичким нападима 11. септембра, од Американаца који су били директне жртве тероризма.

„Један од најинтересантнијих елемената арапске револуције јесте фактор Осаме бин Ладена. Многи муслимани су реаговали још негативније на нападе 11. септембра него Американци, јер су били укаљани тиме што су исте вере као што је био бин Ладен. Они су осећали да су платили веома високу цену у жртвама бин Ладеновог насиља – више него Американци. Многи муслимани данас желе да покажу да немају никакве везе са екстремизмом, већ да су за демократију. Они не желе да им се демократија намеће као у Ираку и Авганистану, већ желе сами да преобразе своје заједнице и спрече победу екстремиста.“

Одсуство страха од ауторитарних власти подстакнуто је осећајем заједништва, каже Рајт.

„Знање је изванредна алатка у подстицању људи да се ухвате у коштац са тешкоћама, које су претходним генерацијама често изгледале несавладиве. Дакле, образовање, информисаност о свету, лака доступност узајамној комуникацији, проширивање заједнице - умањило је страх, јер људи сада знају да више нису препуштени сами себи.“

На питање ко су носиоци арапске револуције, Рајт каже:

„Два најинтересантнија покретача промена на Блиском Истоку су младе генерације и жене. Они излазе на протесте и ангажовани су на начин на који њихови претходници нису никада били. Они можда нису кандидати на изборима, али су зато главни чиниоци протеста. Одржани су и протести искључиво жена, чак у земљама као што је Јемен. У бунту такође постоје и анти-сихадисти, који долазе до изражаја у сфери културе, као што су песници, драмски писци, шеици-евангелисти који упућују поруке против екстремизма и заговарају политичко и економско отварање.“

Међутим, ни у једној арапској земљи у превирању још увек не постоји изразити лидер протеста.

„Постоји огроман број младих лидера који немају дугогодишње искуство у политичкој борби као што је имао Лех Валенса, вођа Солидарности у Пољској. Међутим, постоје многе сличности између превирања у Источној Европи 1989. и данашње арапске револуције. Све је то саставни део истог историјског склопа околности. То су исте покретачке снаге, било да је реч о паду комунизма у Источној Европи, колапсу апартхејда на југу Африке или крају војних дикатура у Латинској Америци. Све се то догађало у периоду од око тридесет година. Арапска револуција је само последња фаза тог процеса у свету.“

(ВОА)